

Wstęp

Impulsem do stworzenia niniejszej książki były istotne zmiany, które zachodziły w ostatnim czasie w ustawie z 16.4.2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 2134 ze zm.). Problem usuwania drzew był przez ostatnie pół roku jednym z donioślejszych problemów społecznych. Nowelizacja przywołanej już ustawy o ochronie przyrody z początkiem 2017 r. wprowadziła możliwość w zasadzie niekontrolowanego wycinania drzew, niejednokrotnie takich, które w konkretnych miejscach rosły niezmiernie długo i niejako wpisywały się już w estetykę danego miejsca. Problem usuwania drzew nie jest jednak problemem, który należy rozpatrywać tylko w odniesieniu do kwestii estetyki czy też samej ochrony przyrody. Na przeciwnym biegunie mamy bowiem niejednokrotnie do czynienia z prawem własności, które jest przeciwieństwem prawem chronionym konstytucyjnie. Ochrona własności oznacza nie tylko brak możliwości pozbawienia własności (poza uzasadnionymi wyjątkami), ale i przede wszystkim oznacza umożliwienie właścicielowi dysponowania swoją własnością. Każde ograniczenie co do korzystania z prawa własności musi być ograniczeniem proporcjonalnym, rozsądnym, aby nie naruszyć samej istoty tego prawa. Jak zatem widać, kwestia usuwania drzew wpisuje się w konflikt pomiędzy dwoma fundamentalnymi z punktu widzenia Państwa zasadami – zasadą ochrony przyrody (czy też szerzej – ochrony środowiska) oraz zasadą ochrony prawa własności. Wydaje się, że ustawodawca chciał w pewnym sensie rozwiązać ten konflikt poprzez dokonanie istotnych poprawek w zasadach dotyczących usuwania drzew. Dokonał tego ustawą z 11.5.2017 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2017 r. poz. 1074). Nowelizacja ta weszła w życie z 17.6.2017 r. Wprowadziła ona nowy, nieznany dotąd tryb dotyczący zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa. Pozornie może się wydawać, że jest to zmiana kompatybilna z wprowadzoną do KPA instytucją milczącego załatwienia sprawy. Już w tym miejscu warto podkreślić, że przepisy te nie znajdują zastosowania (przynajmniej na razie) w sprawie zgłoszenia usunięcia drzewa.

Oddawana do rąk czytelników publikacja została podzielona na siedem rozdziałów. Pierwszy z nich dotyczy zagadnień ogólnych. Porusza kwestie dotyczące utrzymywanej zasady obowiązku uzyskania zezwolenia właściwych organów na usunięcie drzew lub krzewów. Omawiane są w nim również najważniejsze kwestie pojęciowe. Drugi rozdział omawia najistotniejsze zagadnienia związane z postępowaniem w sprawie udzielenia zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów. Rozdziały III i IV omawiają wspomnianą już problematykę dotyczącą nowej instytucji, tj. zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa. Zostały tu opisane przesłanki dla zastosowania tego trybu. Sam sposób postępowania (aspekt proceduralny) został opisany obszernie w rozdziale IV. Kolejny rozdział dotyczy problematyki nakładania opłat za usunięcie drzew lub krzewów. Rozdział VI natomiast omawia kwestie dotyczące administracyjnych kar pieniężnych. Rozdział ten jest szczególnie ważny, zwłaszcza że uwzględniła nowo dodane przepisy KPA, które od 1.6.2017 r. wyznaczają ogólne zasady postępowania w tej materii, które dotychczas nie były znane prawu administracyjnemu. Ostatni rozdział zawiera wzory dokumentów.

Książka ta kierowana jest przede wszystkim do praktyków, którzy na co dzień będą mierzyli się z problematyką stosowania znowelizowanych przepisów dotyczących administracyjnoprawnych aspektów usuwania drzew i krzewów. W imieniu zespołu autorów wyrażam nadzieję, że niniejsza publikacja przyczyni się do wyjaśnienia zawitych problemów w tym zakresie.

Jacek Piecha